

JAK PSÁT ODBORNOU PRÁCI

První kroky

- 1) Zapřemýšlejte nad tématem, které je vám blízké, v oboru, který máte rádi
- 2) Sepište si hlavní myšlenky, teze a cíle vaší práce
- 3) Udělejte si krátkou rešerši zdrojů, zapátrejte na internetu po podobných publikacích či odborných pracích
- 4) Vytipujte si a oslovte učitele, který by vám mohl práci vést
- 5) Pusťte se do psaní

Věcná stránka práce

- Z textu práce musí být vidět nejen váš zájem o zvolené téma, ale že jeho zpracování je užitečné i pro ostatní. Vaše názory se mohou lišit od obecně uznávaných, ale musí být dostatečně argumentovány a musí být skutečně vaše. Tam, kde použijete názorů jiných odborníků, nesmíte opomenout konstatování, že myšlenka je jejich a ne Vaše. K tomu slouží tzv. citace.
- Obsah práce se věcně i formálně dělí zhruba na tyto části: **úvod, teoretickou část, metodiku, výsledky, závěr a diskusi.**
- V úvodu se přesně vymezí problém, kterým se práce zabývá, vysvětlí se, k čemu má práce sloužit, proč je napsána, kdo už v této oblasti pracuje a pracoval. Do úvodu patří i přehled doposud zkoumané problematiky, tzn. souhrn toho, co již bylo na tomto poli zjištěno (spolu s uvedením literatury).
- Důležitou částí je metodika, která stručně, přehledně a výstižně popisuje postup práce.
- V případě, že práce obsahuje praktickou část, popisuje techniku a použité materiály.
- Výsledky jsou velmi důležitou částí práce. Obsahují to, co bylo zjištěno, vypočítáno, vyzkoumáno, prověřeno – zatím bez hodnotícího kritéria. Ve výsledcích se tlumočí fakta buď věcně větami nebo tabulkami, zvýrazní grafem, diagramem, mapou, praktickým dokladem.
- Výsledky mají být stručné, jasně srozumitelné, bez úvah a komentářů.
- V závěru a diskusi se porovnávají výsledky práce s dosud známými fakty, týkajícími se dané oblasti a vysvětlí se shoda či odlišnosti s výsledky vědeckých kapacit (tato část by měla korespondovat s tou částí úvodu, ve které jste uvedli přehled dosavadní úrovně, tzv. rešerši problematiky).

Anotace – resumé je neoddělitelnou součástí práce. Obsahuje souhrn logicky uspořádaných myšlenek, které charakterizují práci tak, aby si o ní mohl kdokoliv udělat rámcový přehled.

Na konec práce patří **seznam použité literatury** a další, např. dokumentační **přílohy**.

Zásady pro zpracování

- a) Dbejte na přísně logickou výstavbu práce (tvrdíte-li něco, měli byste to zároveň dokázat; komentáře k jednotlivým faktům nemohou být ve vzájemném rozporu).
- b) V souvislosti s tím je nutno dbát i na dodržování logických a stylistických pravidel. Musíte text přizpůsobit úrovni vnímání adresáta – ať už je to odborník nebo laik.
- c) Snažte se psát jednoduše (ale ne zjednodušeně), jasně, čtivě a vyvarovat se mnohomluvnosti a rozplizlé neurčitosti.
- d) Snažte se vyvarovat směšování objektivních výsledků a subjektivního názoru (přání otcem myšlenky), nelze přizpůsobovat skutečnost Vaším názorům.
- e) Nevydávejte cizí myšlenky za vlastní, nekreslujte ani nefalšujte výsledky a názory jiných autorů.

Formální stránka práce

Práce by měla být pravopisně bezchybná a měla by správně používat i nejrůznější odborné termíny. Jazykové a stylistické zpracování a schopnost dodržovat obecně uznávané normy jsou osobní vizitkou autora! Jednou z těchto norem jsou i Pravidla českého pravopisu.

POZOR! sebelepší obsah může být znehodnocen nepřehledným a lajdáckým formálním zpracováním

Norma pro úpravu písemností pro zpracování textovým editorem

- používají se listy papíru formátu A4 (210x297 cm); lze psát a tisknout oboustranně za základní se považuje jednoduché řádkování
- nepoužívá se písmo menší než 10 bodů (doporučuje se používat písmo stojaté a kurzívou pouze zvýraznit krátké úseky textu)
- poznámky pod čarou se číslují v textu průběžně výše položenými arabskými číslicemi tabulky a obrázky se číslují průběžně v celém dokumentu
- stránky se průběžně číslují arabskými číslicemi v záhlaví nebo v zápatí stránky
- důležité části textu lze zvýraznit (umístěním na samostatný řádek, změnou řezu písma – tučně, kurzíva; podtržením, změnou velikosti písma, změnou fontu písma, velkými písmeny, uvozovkami, proložením)
- nepoužívá se více než tři druhy velikostí a fontů písma
- delší texty získávají na přehlednosti rozdělením na odstavce
- při jednoduchém řádkování se mezi odstavci řádkuje dvakrát
- při dvojitým řádkování se mezi odstavci řádkuje jedenkrát
- nadpisy větších částí textu se od předcházejícího textu oddělují dvěma prázdnými řádky, od následujícího textu jedním prázdným řádkem
- nadpis lze zvýraznit velkými písmeny, tučným tiskem, velikostí nebo druhem písma (podtrhává se pouze text, nikoliv číselné nebo písemné označení).

Prezentování (obhajoba) seminární práce

„Dobře sdělovat“ znamená:

- slovy – verbálně. Základem je řeč a její technika.
- mimoslovně – nonverbálně. Je vyjadřováno mimikou, gestikulací, pohledy a držením těla.
- celkový dojem – image. Jedná se o příjemný vzhled, celkovou kultivovanost
Váš hlas se podílí na celkovém dojmu, kterým působíte na lidi, zhruba 40 %, 50 % připadá na to, jak vypadáte a 10 % na to, co říkáte. Neznamená to ovšem, že proto nezáleží na tom, co říkáte.
- V úvodním vystoupení přítomně stručně seznámte s obsahem práce, s jejím cílem, postupy a výsledky. Uveďte, proč jste si téma vybrali, k jakým závěrům jste dospěli.
- Snažte se vystihnout to nejpodstatnější ze své práce. Nepoužívejte dlouhá souvětí, formulujte jasně a stručně.
- Připravte si odpovědi na předpokládané otázky i argumenty pro svá tvrzení.

Samotné vystoupení

- 1) zkontrolujte si svůj vzhled
- 2) neschovávejte se za bariéry, nedržte se stolu, židle
- 3) mějte ruce v klidu, pomozte si tím, že v nich budete držet papír, ukazovátka...
- 4) nepřeslapyjte, nehoupejte se, necouvejte; přecházejte pouze cíleně, například při používání techniky
- 5) mluvte v krátkých větách, dobrou češtinou; promluvu nezačínajte slovíčky „tak“, „takže“; na konci informace klesněte hlasem
- 6) dbejte na správnou gramatiku
- 7) dobře artikulujte, nedrmlujte, vyslovujte řádně konce slov, názvy, jména...

Podrobnější informace např. na stránkách www.soc.cz/ke-stazeni/5519916/brozura_soc.pdf

Norma specifikující bibliografické citace, příklady

Je vhodné řídit se dle aktuální citační normy ISO 690 <https://www.citace.com/CSN-ISO-690>

Příklad bibliografické citace monografické publikace (kniha):

MANEKEN, P. Pokrok v lékařství. 1. vyd. Praha: Odeon, 1984. ISBN 80-206-0434-0
LOMINADZE, DG. Cyclotron waves in plasma. 1st ed. Oxford: Pergamon Press, 1981. ISBN 0-08-021680-3

Příklad bibliografické citace seriálové publikace (časopisy, noviny):

Zpravodaj Ministerstva životního prostředí. Ministerstvo životního prostředí České republiky. 1999-. Praha: PRESS-KO. ISSN 0862-9005
Communications equipment manufacturers. Manufacturing and Primary Industries Division, Statistics Canada. Preliminary Edition, 1970-. Ottawa: Statistics Canada, 1971-. ISSN 0700-0758.

Příklad bibliografické citace části monografické publikace:

BRUNTON, P. Perspektivy. 1. vyd. Sv. 2. Praha: Unitaria 1992. Kapitola 19, Vláda relativity, s. 19-32.
PARKER, TJ. and HASWELL, WD. A text-book of zoology. 5th ed., vol. 1. London: Macmillan 1930. Section 12, Phylum Mollusca, p. 663-782.

Příklad bibliografické citace příspěvku do monografické publikace:

FOUČKOVÁ, M. Reinkarnace a hlubinná terapie. In WHITTON, J. L. a FISHER, J. Život mezi životy. Brno: Bollingenská věž, 1992, s. 9-14.
WRINGLEY, EA. Parish registers and the historian. In STEEL, DJ. National index of parish registers. London: Society of Genealogists, 1968, vol. 1, p. 155-167.

Příklad bibliografické citace článků atd. v seriálových publikacích:

ŠÍŠA, Zbyněk. Chovná a rehabilitační stanice pražské ZOO. Zvířata a my, duben 1995, č. 4, s. 25-29.
WEAWER, William. The collectors: command performances. Architectural Digest, December 1985, vol. 42, no. 12, p. 126-133.

Příklad bibliografické citace elektronické monografie, databáze a počítačového programu:

HONZÁK, F., PEČENKA, M. Státy a jejich představitelé [CD-ROM]. Praha: Libri, 1966.
RIEGER, S., VÁCHOVÁ, M. Chemie na internetu. In Informedia '98: Sborník [online]. Praha: Albertina, 1988. [Cit. 3.5.1999]. Dostupné z URL: <http://www.aip.cz/informedia98/welcome.html> .

Příklad bibliografické citace elektronické seriálové publikace, časopisu, zprávy, diskusního fóra:

Ikaros: elektronický časopis o informační společnosti [online]. Praha: Ikaros, 1997-. [Cit. 1.4.1999]. Dostupné z URL: <http://ikaros.ff.cuni.cz>
BARTL, Z. Baze autorit na FTP serveru [online]. In Diskusní skupina knihoven a automatizace knihoven [online]. Petr Vandrovec () [Cit. 26.5.1999]. Dostupné z URL: <http://listserv.cesnet.cz/lwgate/KNIHOVNA>.